

ALTERNATIVETS KLIMAPLAN 2030

OKTOBER 2018

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORORD: ALTERNATIVETS KLIMAPLAN 2030	1-2
KLIMAVENLIG TRANSPORT	3-5
LANDBRUGET MED I KLIMAKAMPEN	6-10
KLIMAVENLIG LIVSSTIL	11-15
KLIMAVENLIGE BYGNINGER OG MINDRE LUFTFORURENING	16

ALTERNATIVETS KLIMAPLAN 2030

Den 8. oktober 2018 udkom vor tids måske vigtigste videnskab: FN's klimapanelers rapport om muligheden for at begrænse den globale opvarmning til 1,5 grader.

Konklusionen er entydig:

Det er fortsat muligt at nå målet om at begrænse klodens temperaturstigning til 1,5 grader, men det vil kræve et hidtil uset ambitionsniveau fra klodens beslutningstagere.

Menneskelige aktiviteter har forårsaget global opvarmning på omkring 1 grader. Det er sandsynligt, at den globale opvarmning når 1,5 grader mellem 2030 og 2052, hvis vi fortsætter det nuværende udledningsniveau, hvilket vil få alvorlige konsekvenser overalt på planeten. Vi lever med andre ord i klimakrisens tidsalder.

Det vil kræve hurtige og vidtrækkende omstillinger indenfor landbrug, energi, industri, bygninger, transport og byer, hvis den globale opvarmning skal begrænses til 1,5 grader. Der er brug for radikal handling nu.

De nuværende klimaplaner under Parisaftalen vil lede til globale drivhusgasudledninger i 2030 som ikke gør det muligt at begrænse opvarmningen til 1,5 grader – selv ikke hvis ambitionsniveauet efter 2030 øges markant. Klimamålene kan KUN nås hvis emissionerne falder langt inden 2030. Vi kan ikke nå at rette op efter 2030.

Derfor skal vi i gang med at skabe en reel og gennemgribende grøn omstilling, hvor vi får alvor kommer i gang med den opgave, vi ved vi skal løse før eller siden.

Alternativet mener, vi er i stand til at løfte vores ansvar – som beslutningstagere og borgere – og at vi skal komme i gang med en mere rettidig omstilling.

Klimakrisen er vor tids største udfordring. Den truer i sig selv livets eksistens på Jorden, og samtidig påvirker, udløser og accelererer klimaforandringerne andre kriser. Det, vi gør de kommende år, vil definere muligheds- og frihedsrummet for de kommende generationer.

Derfor skal Folketinget i en "Klimaplan 2030" sætte fart under omstillingen af særligt transport, landbrug og forbrug. Danmark står rigtig nok kun for promiller af de globale drivhusgasudledninger, men heldigvis er vores rolle i den grønne omstilling langt større, end vores størrelse tilskrives. Vi kan være dem – og det har vi været før – der viser resten af verden, hvordan man gør. Vi kan være en del af løsningen – i stedet for at være en del af problemet. Men vi har også et særligt etisk ansvar for at hæve ambitionerne og gå forrest i kampen for den grønne omstilling, fordi vi rent faktisk har mulighed for det.

Dette udspil er Alternativets bud på og inputs til en Klimaplan 2030, som skal sikre, at Danmark bidrager til, at EU når sine klimamål for den ikke-kvotebelagte sektor (særligt transport og landbrug). Den kvotebelagte sektor håndteres i Energiaftale af 29. juni 2018, som Alternativet ønsker at bygge betydeligt højere ambitioner ovenpå.

I denne klimaplan findes mål og virkemidler for at få en mere klimavenlig transport, for at få landbruget med i klimakampen, for at skabe mulighederne for en mere klimavenlig livsstil og for at få mindre luftforurening og mere bæredygtige bygninger. Vores klimaplan supplerer vores tidligere udspil, særligt Alternativets plan for et fossilfrit samfund i 2035, hvor vi bl.a. foreslår at afvikle den fossile produktion i Nordsøen, som findes her (<https://alternativet.dk/application/files/9215/2087/7444/godenergi.pdf>). Vores plan for social, økonomisk og grøn omlægning til 100 pct. økologi inden 2040, som findes her (<https://alternativet.dk/application/files/6515/2032/8023/baeredygtigtlandbrug.pdf>) samt vores udspil for en global grøn omstilling, som kan læses her (https://alternativet.dk/application/files/8315/3001/5756/enandenverden_alternativet.pdf).

KLIMAVENLIG TRANSPORT

Transporten er én af de sektorer i Danmark, hvor vi endnu ikke har fået ordentlig gang i omstillingen. Vi skal reducere udledningen af drivhusgasser betydeligt, hvis vi skal være et grønt land, der bidrager til den globale klimakamp – og derfor er der behov for at sætte voldsomt skub i udviklingen af klimavenlige transportløsninger. Transportsektoren kommer til at gennemgå en af de største og mest radikale forandringer de kommende år. Fossil energi skal udfases, elbilen skal for alvor ud på vejene, og generelt kommer elmotoren til at overtage flere og flere typer af køretøjer. Selvkørende biler og busser testes allerede nu i mange lande og forventes gradvist at blive en del af samfundet de næste 10-20 år. Opdelingen imellem privat og offentlig transport kan forventes at blive mere udvisket, fordi færre og færre har behov for at eje transportmidler. Samtidig vil introduktionen af mere klimavenlige systemer og brugervenlige løsninger, fremme en bæredygtig udvikling, der både nedbringer trængsel og luftforurening og sikrer fremkommelighed, mobilitet og samkørsel. Det hele vil mest naturligt blive reguleret via skatter og afgifter, miljø- og klimamæssigt samt hvad angår trængsel via et roadpricing-system.

Transportmål- og virkemidler

- **Salget af nye fossile biler skal forbydes i 2025**

Vi skal løbende frem mod 2025 udskifte vores forurenende benzin- og dieslbiler med eksempelvis elbiler, der kan køre på grøn strøm.

- **Lempelser i registreringsafgiften på benzin- og dieslbiler skal tilbagerulles over en kort årrække**

I september 2017 blev der indgået en aftale om at sænke registreringsafgiften. Den ønsker Alternativet at tilbagerulle. Sænkelsen af registreringsafgiften har betydet, at CO₂-udslippet fra de nye fossilbiler er større end før.

- **Prisen på kollektiv transport skal sænkes med 30 pct. over fire år**

Vi vil sænke prisen på kollektiv transport med 30 pct. og fokusere på trafikale ordninger, der kan nedbringe miljø- og klimabelastningen.

- **Fremme af biogas i tung transport**

Afgiften for brug af biogas i transporten skal reduceres, så biogas og diesel bliver ligestillet. Det betyder i praksis, at afgiften skal sættes til 265 øre eller lavere for at biogassen kan blive et økonomisk attraktivt valg, sammenlignet med diesel. Biogas udgør ifølge Energistyrelsen den samfundsmæssigt mest optimale måde at reducere CO₂-udledningen i den tunge transport og er et godt redskab til at fortrænge fossile brændsler i transportsektoren.

- **Forsøg med roadpricing**

Vi skal gennemføre et fuldskalaforsøg med landsdækkende roadpricing med henblik på at sikre en grundig og velgennemtænkt implementering af landsdækkende roadpricing.

- **Fjern afgiften på el- og brintbiler**

I dag udgør elbilerne under 0,5 pct af bilparken. Vi foreslår at fjerne afgiften på el- og brintbiler frem til 2022. Vi foreslår også, at der oprettes en pulje på 30 mio. kr., der skal bruges til at betale for det tilslutningsbidrag, som i dag skal betales, når man opsætter ladestandere til elbiler. Derudover bør man arbejde med at udbygge og forbedre forholdene for elbilsejere, for eksempel ved at give mulighed for gratis parkering i visse byområder.

- **Ladestandere til elbusser**

En del kommuner overvejer at skifte fra dieselbusser til elbusser i den kollektive transport. Ikke desto mindre er det et problem, at tilslutningsbidraget gør det relativt dyrt at blive tilsluttet elnettet, fordi det gør elbusser mindre attraktive end dieselbusser. Alternativet foreslår, at der gives mulighed for, at staten betaler for tilslutningen af elbusser til elnettet. Hvis der også her afsættes 30 mio. kr. til elbusser, ville det række til mellem 20 og 30 busruter. Der er 32 busruter, som kører gennem Københavns Kommune så det er ikke et ubetydeligt bidrag.

- **Danmark skal have elektriske veje**

Vi skal have veje, hvor elbiler kan lade op, mens de kører. Det kan fx være vha. strømførende skinner, som elbilerne kobles på ved hjælp af en særlig gribearm under bilen. Løsningen afprøves lige nu i Stockholm og koster ca. 7,5 mio. kr. per kilometer at opføre. I Sverige har Vejdirektoratet allerede lagt en plan for, hvordan skinnerne kan udbredes til resten af vejnettet. Herhjemme kan vi for eksempel starte med at elektrificere motorvejen over Fyn, når den de kommende år udvides fra to til tre spor mellem Odense Vest og Nr. Aaby. Det er en strækning på 24 km.

- **Grøn firmabilskat**

Incitamentet til at vælge en elbil frem for en fossilbil skal være større. Derfor foreslår Alternativet, at firmabilskatten sænkes fra 25 procent af bilens værdi til 10 procent for elbiler og 15 procent for opladningshybridbiler. For benzin- og dieselbiler skal firmabilskatten fortsat beregnes som 25 procent af de første 300.000 kr. og 20 procent af værdien over 300.000 kr.¹

¹Firmabiler er en vigtig del af bilmarkedet, fordi mange større biler starter som firmabiler og efterfølgende bliver købt brugt af de danske familier. Branchen anslår, at 80 procent af leasede biler, herunder firmabiler, kører videre i Danmark, når leasingselskaberne sælger dem, typisk når de er 3-4 år gamle. Forslaget vil derfor være med til at sikre 1) at firmabiler, som kører mange kilometer, bliver grønnere (det er godt for klimaet) og 2) at danske familier får bedre mulighed for at købe en brugt grøn bil.

Samtidig ser vi fra andre lande, at netop en grøn firmabilbeskatning har fået gang i elbilmarkedet. Så modernisering af den danske firmabilbeskatning vurderes at være et rigtigt effektivt virkemiddel. Samtidig er provenutabet for staten begrænset. Skatteministeriet har således beregnet, at det vil koste 15 mio. kr. for 500 elbiler med ovenstående nedsættelse af firmabilbeskatningen. Dette var ift. den tidligere registreringsafgift. Efter denne er ændret i efteråret 2017, er tiltaget blevet billigere, og Dansk Elbil Alliance vurderer, at det i dag ligger på 10 mio. kr. for 500 elbiler.

- **Højere brændstofafgifter**

Benzinafgift skal hæves fra 4,61 kr./lt. til 6 kr./lt., mens dieselaafgiften hæves fra 3,5 kr./lt. til 4,32 kr./lt.

- **Klimaafgift på flyrejser**

Første skridt mod at gøre den globale turisme mere bæredygtig er at implementere klimaafgift på flyrejser, så prisen nærmer sig den reelle samfundsmæssige omkostning. Når det er billigere at flyve til Barcelona end at tage toget til Odense eller Aarhus fra København, er der noget galt. Vi skal i Danmark indføre klimaafgift på flyrejser allerede nu, mens vi arbejder for det samme i EU og siden hen i hele verden. Vi kan lade os inspirere af Sverige og i første omgang indføre en klimaafgift efter svensk model. Her skal luftfartsselskaberne betale 60 svenske kroner i skat per passager for en indenrigsafgang og rejser til Europa. Mellemlange rejser beskattes med 250 svenske kroner, og de længste, oversøiske rejser med 400 svenske kroner. Denne flyskat vil vi derudover gøre progressiv, så ovennævnte beløb er på årets første rejse. Anden gang man flyver i samme år, betaler man afgiften to gange. Tredje gang betaler man tre gange afgiften osv. Desuden bør der indføres en øvre grænse for afgiftens størrelse.

- **Alle indenrigsfly skal være eldrevne i 2040**

På EU-plan er udledningen af drivhusgasser fra luftfart eksploderet med ikke mindre end 87 procent mellem 1990 og 2006. Derfor foreslår vi, at Danmark tager ansvar og stiller krav om, at alle danske indenrigsfly flyver på el senest i 2040, som man har gjort i Norge. Her er den længste indenrigsrute fra Oslo til Longyearbyen, som svarer til turen fra København til Barcelona. Det er således i den grad muligt at elektrificere indenrigsflyvninger i Danmark, hvor vi har langt kortere distancer, men der er brug for at sende et signal til markedet ved at sætte et politisk mål.

- **Fuldbilsrabat og gratis elbiler over Storebælt**

Hvis vi skal tage klimaudfordringen og den grønne omstilling seriøst, er der hårdt brug for at reducere CO₂-udslippet fra transportsektoren. Vi foreslår at fjerne broafgiften på Storebæltsbroen for elbiler og halvere prisen for fyldte biler (min. 4 personer i en personbil). Rabatterne forslås finansieret ved at udskyde tilbagebetalingstiden på Storebæltsbroen i tre år.

LANDBRUGET MED I KLIMAKAMPEN

Danske landmænd er som hovedregel ekstremt dygtige og arbejdsomme. De har i løbet af de sidste mange årtier gang på gang bevist, hvor dygtige de er til at omstille sig til nye tider, nye krav og nye regler.

Nu kommer den måske største omstilling af dem alle: Omstillingen til et klimavenligt landbrug. En omstilling, vi skal i gang med og gennemføre inden længe, hvis vi skal løse klimakrisen. Omlægning til et mere klimavenligt landbrug er en bunden opgave, men også en lang proces og vi skal derfor i gang nu.

Landbruget anvender godt 60 pct. af vores samlede landareal. Af dette areal går omkring 80 pct. til dyrkning af foder til vores husdyr. Det betyder, at lige under halvdelen af Danmarks samlede landareal anvendes til dyrkning af foder til husdyr. Men vi har også 32 mio. svin i Danmark. Hvis man i stedet for at dyrke foder til dyr, dyrkede mad til mennesker, ville man kun skulle bruge en fjerdedel af det areal, man bruger til kødproduktion. Det er enormt pladskrævende at have så mange dyr.

Danmark er det land i verden, der producerer mest kød per indbygger. Og kød er – uden sammenligning – verdens allermindst klimavenlige fødevarer.

Landbrugets andel af Danmarks direkte samlede klimabelastning var i 2015 21,3 pct. Klimabelastningen fra køer og svin stod for 89 pct. af landbrugets samlede klimabelastning. Alene udledningen fra kvæg og svin står dermed for ca. en femtedel af Danmarks samlede klimabelastning. Derfor skal vi gøre noget aktivt for at nedbringe produktion og forbrug af animalske fødevarer. Kloden kan simpelthen ikke bære, hvis den animalske produktion stiger. Det er også Danmarks ansvar, at vi herhjemme, i EU og globalt gør landbruget til en medspiller i klimakampen.

Ud over at beslaglægge over halvdelen af Danmarks eget areal importerer dansk landbrug problematisk soja til svinefoder fra et areal i Sydamerika svarende til Sjælland og Falster. Vores sojaforbrug er nærmest eksploderet, og efterspørgslen forventes at stige endnu mere. Det skyldes primært vores stigende forbrug af kød og mejeriprodukter, da soja bruges til dyrefoder i kødproduktionen.

Den danske landbrugsindustri importerede i 2016 1,7 mio. ton soja, som primært bruges i dyrefoder til grise, fjerkræ og kvæg. Langt det meste af den soja, der bliver importeret til Danmark, kommer fra Argentina gennem havne, som har vist sig at håndtere en del problematisk soja. Den danske landbrugsindustri importerer altså soja, der har forårsaget afskovning og kostet uvurderlig og uerstattelig natur, samtidig med at det har overtrådt oprindelig og lokale folks rettigheder og påvirket deres helbred.

Vi har altså et ansvar og en pligt til at komme i gang med omstillingen af landbruget. For Alternativet er det afgørende, at vi både individuelt og i fællesskab tager ansvar for at skabe et landbrug, som er i balance i stedet for i konkurrence med dyr, klima, miljø og natur.

Landbruget skal være 100 pct. økologisk og med minimal klimabelastning senest 2040

Den mad, vi spiser, bestemmer, hvilken fremtid vi og de kommende generationer går i møde. Siden 1970 har vi mistet halvdelen af verdens vilde dyr, mens antallet af dyr i landbruget er eksploderet. Produktionen af kyllinger alene er syvdoblet i løbet af de seneste 50 år. Intensiv kød- og mejeriproduktion er en primær årsag til blandt andet afskovning, døde zoner i vores oceaner, tab af biodiversitet og klimaforandringer.

Vi kommer altså ikke udenom, at verden har brug for en international indsats for omlægning mod en mere bæredygtig kost. Danskere har et af verdens højeste kødforbrug, og det er ikke en mulighed, at alle i verden spiser lige så meget som os, hvis vi skal undgå klimakatastrofen.

Fødevarerektoren står globalt for 19-29 pct. af drivhusgasudledningerne, mens kvæget alene står for ca. 10 pct. af menneskers samlede drivhusgasudledninger. FN's fødevarereorganisation, FAO, forudser, at kødforbruget vil stige med 54 pct. frem mod 2050, mens mælkeforbruget vil stige med 73 pct. Konsekvenserne for klimaet er uoverskuelige. Vi skal derfor tage initiativ til, at der udvikles internationale handlingsplaner for at mindske den globale produktion af animalske fødevarer. Vi har brug for nogle mål, som vi alle kan pejle efter. Danmark kan vise resten af verden, hvordan man omlægger landbruget, så vi globalt får omlagt til en bæredygtig produktion.

For at få gang i den grønne omstilling af landbruget og sikre en klimabelastning, der er så lille som mulig, vil vi i klimaplanen have følgende mål og benytte følgende virkemidler:

- **Fødevarernes klimabelastning skal indgå i prissætningen af varerne**

De klima- og miljømæssige omkostninger ved produktionen af fødevarer bør i højere grad afspejles i prisen på de fødevarerprodukter, som forbrugeren køber. Første skridt er at indføre Alternativets forslag om afgift på rødt kød, men senere vil vi også indføre et generelt omstillingsbidrag på fødevarer med høj klimapåvirkning. Kort sagt vil vi indregne den pris, som vores natur, miljø og klima betaler, i de produkter, som forbrugerne køber. Alternativet vil i første omgang indføre en afgift på okse- og kalvekød på 17 kr. pr. kg, hvilket svarer til en pris på 88 ører pr. kg CO₂. Samtidig vil vi halvere momsen på frugt og grønt. Vi foreslår en nedsættelse af momsen til 12,5 pct. på alle vegetabiliske fødevarer som frugt, grønt, nødder, bønner, brød osv. Satsen på 12,5 pct. er den laveste sats, danske varer i overensstemmelse med EU's 6. momsdirektiv kan nedsættes til.

- **Omlæg landbrugsstøtte fra enkeltbetaling til klimatiltag via landdistriktsprogrammet**

Offentlig støtte bør aldrig gå til produktionsformer, som forurener vores drikkevand eller øger belastningen af klimaet og tabet af biodiversitet. Derfor mener Alternativet, at den del af EU's landbrugsstøtte, der gives som passiv produktionsstøtte – grundbetalingen – i stigende grad skal overføres til konkrete støtteordninger, som resulterer i samfundsnyttige goder såsom bæredygtig og klimavenlig fødevarerproduktion og naturtiltag. På kort sigt foreslår vi desuden, at Danmark udnytter muligheden for at bruge op til 15 pct. af støttemidlerne på bæredygtige landbrugsformer, sådan som EU-reglerne i dag giver mulighed for. Dog vil vi på længere sigt arbejde for, at 100 pct. af EU-støtten til landbruget bliver betinget af natur-, miljø- og klimavenlig produktion.

- **Udvikling af nye natur- og klimavenlige kostråd**

Vi foreslår, at der udvikles nye officielle kostråd, der er bedre for klimaet og miljøet, og som samtidig ikke går på kompromis med sundheden. En bredere kreds af forskere, interessenter, NGO'er m.fl. skal kunne deltage i udviklingen af disse nye kostråd. Fx mener Ole Færgeman, pensioneret hjerteoverlæge fra Aarhus Universitetshospital, at danskernes store forbrug af kød bidrager til fedme, sukkersyge, kræft og hjerte-kar-sygdomme, mens en langt mindre indtag af animalske produkter vil være godt for natur, miljø og klima.

- **Landbrugsproduktionen skal være fossilfri inden 2030**

Vi ønsker en fuldstændig udfasning af fossile brændsler til maskiner, køleanlæg mv. Derfor foreslår vi en fjernelse af fossile sær-subsidier til landbruget, herunder afgiftsreduktionen på diesel, som resulterer i, at landbrugets skattebidrag i forbindelse med CO₂-afgiften reelt er reduceret væsentligt. Derudover vil vi understøtte overgangen fra diesel- og benzindrevne landbrugsmaskiner til elbaserede maskiner. Til denne omstilling er der både behov for forskningsmidler samt reducerede afgifter på eldrevne teknologier, som går hånd i hånd med øgede afgifter på diesel i omstillingen.

- **Landbrugets skal reducere sin klimabelastning med 66 pct.**

I 2040 skal landbrugsproduktion i Danmark være overvejende plantebaseret. Vi skal ikke producere enorme mængder dyr til eksport, men i stedet satse på økologiske kvalitetsprodukter. Alternativets mål er et fossilfrit lavemissionssamfund i 2035. Det betyder, at den samlede (officielle) udledning af drivhusgasser maks. må være på et par mio. tons. I dag udleder vi 53,5 mio. tons (i 2016). Hvis hele denne klimabelastningen tildeles landbruget betyder det, at landbruget skal minimere sin klimabelastning til omkring en tredjedel inden for de næste årtier. Det er altså det, vi bør stræbe efter: Hvis vi skal opfylde målet om så tæt på 95 pct. reduktion af det samlede drivhusgasudslip i 2035 (målt ift. FN basisåret 1990), så skal landbrugets klimabelastning ned på et par mio. tons drivhusgasser. Det er en 66 pct. reduktion ift. i dag. Altså er der plads til, at landbruget udleder omkring en tredjedel af den drivhusgas, det gør i dag. Det er så på den præmis, at vi har omstillet transport og energi til 100 pct. vedvarende energi. Det må være det, vi stræber efter, hvis vi skal bidrage til at nå Parisaftalens mål. Hvis vi i 2035 endnu ikke har omstillet til et fossilfrit samfund, øger det kun behovet for, at landbruget nedbringer sin klimabelastning.

- **Udtagning af lavbundslande**

Udtagning af lavbundslande bidrager både til sikring af biodiversitet, reduktion af kvælstofudvaskning og lavere udledning af drivhusgasser. Det er blandt de mest omkostningseffektive tiltag til at reducere udledningen af drivhusgasser fra landbruget. Landmænd skal påbydes udtagning af kulstofrige lavbundslande fra intensiv drift. Den nuværende lavbundsordning bygger på frivillighed, hvilket skal ændres for de mest sårbare arealer, som er placeret tæt ved søer, vandløb og beskyttede områder. Årsagen er, at udtagning af lavbundslande er blandt de mest omkostningseffektive tiltag til at reducere udledningen af drivhusgasser fra landbruget og omlægge kulstofrig lavbundsland (organogene jorder) fra omdrift til permanent græs med naturlig

hydrologi. Der er altså i dag en tilskudsordning til udtagning af kulstofrige jorder, men den er uhensigtsmæssig, fordi den kun kan bruges på få lokaliteter – hovedparten af kulstofrige jorder kan dermed ikke gøre brug af ordningen.

Ligesom omstillingen af landbruget til at være langt mere klimavenligt er en bunden opgave, er det også en bunden opgave at bremse tabet af biodiversitet. Det mål har vi i FN forpligtet os på at nå inden 2020.

- **Individuelle klimaregnskaber**

Vi foreslår individuelle klimaregnskaber for det enkelte landbrug, så drivhusgasudledningen fremover opgøres på bedriftsniveau. Målet med de individuelle regnskaber er at udvikle planer for, hvordan man på den enkelte bedrift kan sætte ind for at minimere klimabelastning. Ifølge Klimarådet er det umuligt at opnå en omkostningseffektiv regulering, så længe man udelukkende opgør drivhusgasudledningerne for landbruget som helhed. Alternativet foreslår derfor, at der oprettes individuelle klimaregnskaber for det enkelte landbrug, så drivhusgasudledningen fremover opgøres på bedriftsniveau – og som samtidig kan gøre det lettere for den enkelte landmand at gøre produktionen mere klimavenlig. De individuelle klimaregnskaber bør indføres gradvist, startende med de største, som i dag er underlagt en miljøgodkendelse. Disse skal levere en årlig drivhusgasopgørelse samt en handlingsplan for reduktion af drivhusgasemissioner, så hele landbruget reducerer sin klimabelastning med 66 pct. i 2035. For at opnå den største klimamæssige effekt, skal alle landmændene desuden tilbydes klimarådgivning fra faglige eksperter, som kan hjælpe med at udpege klimamæssige forbedringsmuligheder. Lignende indsatser kendes allerede fra store dele af dansk erhvervsliv, men bør også tilbydes danske landmænd. Efter en kort årrække bør ordningen evalueres og implementeres for resten af landbrugene i Danmark.

- **Stop for import af foder og kunstgødning**

Dansk landbrug skal være selvforsynende med foder, da vores høje import af eksempelvis sojafoder til husdyrhold er meget klima- og naturbelastende, mens skovrydningen i Sydamerika forårsaget af sojaproduktionen fratager oprindelige folk deres jagtmarker og dermed truer deres fødegrundlag. Sojaplantagerne bruger store mængder af sprøjtegiften glyphosat, der gør de oprindelige folk syge – oversprøjtningen medfører, at flere babyer fødes med defekter, mens antallet af kræfttramte stiger. Det skal slutte nu og vi skal ikke importere denne problematiske soja. Dette kræver dog, at den samlede husdyrproduktion i Danmark sænkes, og at der udvikles nye metoder til dyrkning af proteinholdigt foder. Konkret foreslår Alternativet, at husdyrproduktionen bliver baseret på dansk produceret foder ved et erstatte sojaimport med protein fra kløver, græs og andre flerårige afgrøder i Danmark.

- **Lokal fødevarerproduktion og –forsyning**

Alternativet vil arbejde for færre mellemlid i fødevareklyngen for at styrke den lokale økonomi og reducere klimabelastningen fra distribution af fødevarer. Vi vil understøtte lokale fødevarer-netværk og -fællesskaber samt forarbejdning på bedrifter og gårdbutikker.

- **Understøt det blå landbrug**

Alternativet ønsker at udvikle "det blå landbrug", hvis produktion har stort bæredygtigt potentiale. Vi vil derfor støtte opbygning og udvikling af nye typer af fødevarerproduktionen i havet.

- **Mere grøn biogas**

Bioforgasning er en proces, hvor gylle og grønt affald omsættes til biogas og jordforbedringsmiddel. Biogas kan bl.a. bruges i transporten og distribueres i det eksisterende naturgasnet, hvor det kan erstatte fossil energi, mens jordforbedringsmidlet udgør en god kilde til næringsstoffer i jordbrug. Af samme grund kan biogas betragtes som en vigtig brik i omstillingen til cirkulær økonomi. Alternativet vil arbejde for, at der sker en fortsat udbygning med større, fælles biogasanlæg. Disse anlæg skal håndtere såvel gylle fra landbruget som grønt affald fra både industri og husholdninger. Her og nu foreslår vi, at støtten til etablering af biogasanlæg målrettes de fælles anlæg og kun gradvist afvikles, samt at man sænker afgiften på biogas i transport fra 296 øre til 267 øre.

Regeringen må ikke frede landbruget og lade dets drivhusgasudslip stige i 2030

Ved at bruge "skrivebordsøvelser" og såkaldte fleksibilitetsmekanismer, som vi har lov til at benytte, fordi vi har så meget landbrug, kan Danmark måske helt slippe for at komme i gang med omstillingen mod et klimavenligt landbrug. Det vil være meget uheldigt. Det giver ifølge Alternativet ingen mening at frede landbruget, for før eller siden skal vi have et landbrug med minimal klimabelastning. Også for at nå regeringens eget 2050-mål. Lad os i stedet komme i gang den grønne omstilling af landbruget, som den bundne opgave det er. Alternativet opfordrer regeringen til at komme i gang med omstillingen af landbruget nu og ikke springe over, hvor gærdet er lavest ift. at nå EU-klimamålet for landbrug, transport og bygninger i 2030.

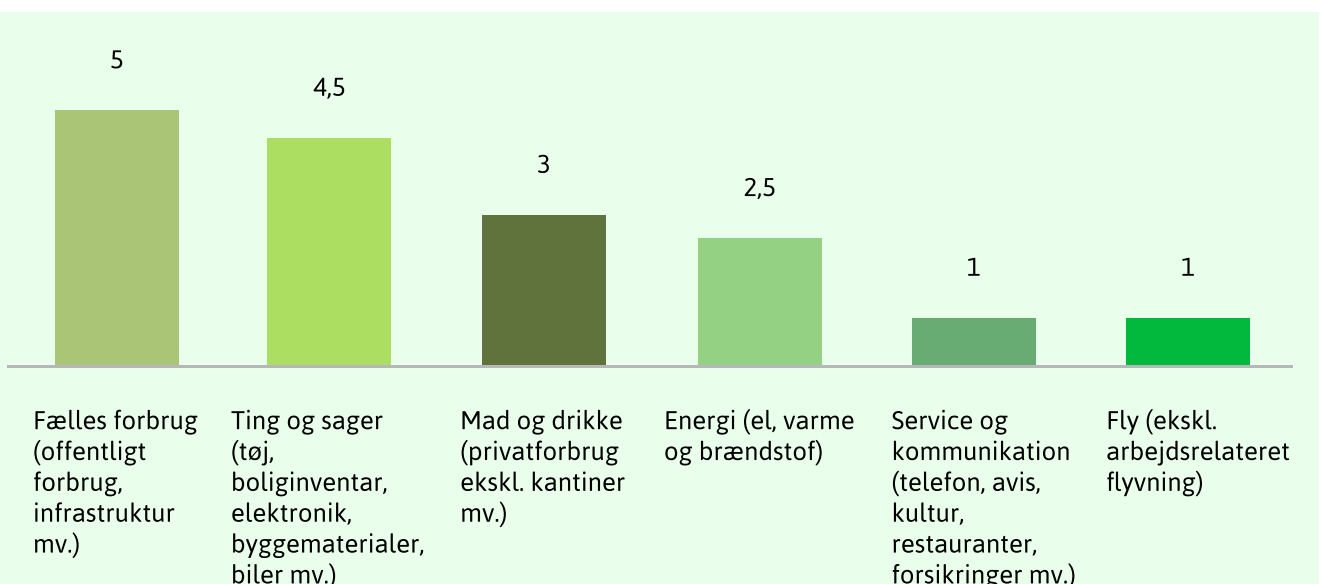
KLIMAVENLIG LIVSSTIL

Hvis vi skal nå at stoppe den globale opvarmning inden 1,5 grader, skal de årlige drivhusgasudledninger falde hastigt. Det kræver – udover teknologiske løsninger, omstilling af energisystem fra fossile brændsler til vedvarende energi og en helt ny grøn infrastruktur - også adfærdsændringer. Forbrugsmønstre og madvaner skal være mere bæredygtige. Vi skal ned på et ressourcetræk, der svarer til, hvad kloden kan klare. Vi skal have en én-planets-livsstil, hvilket vi desværre ikke har i dag. Hverken i Danmark eller globalt.

FN's klimapanel laver forskellige scenarier for, hvad der skal til for at nå de klimamål, vi i Parisaftalen blev enige om. Hvis vi skal nå 1,5 gradsmålet, skal alle verdens borgere maks. udlede 2-3 tons drivhusgasser i 2030. Dette skal ned på 1,4 tons i 2040 og 0,7 ton i 2050, hvorefter vi skal ramme nuludledning. Og det gælder alle drivhusgasser – ikke kun CO₂.² Det viser den nyeste forskning, som er første gang, vi får oversat Parisaftalen til, hvor meget alle verdens borgere skal reducere deres klimabelastning med.

Vores livsstil som danskere er i dag desværre baseret på et ikke-bæredygtigt ressourceforbrug. Et stort EU-projekt viser, at danskerne er verdens syvende mest CO₂-udledende folkefærd. Det er fordi, vi har en meget klimabelastende livsstil, hvor vores indkøb af alt fra flyrejser, biler, boliger, elektroniske apparater og tøj bidrager til et enormt ressourceforbrug.

Drivhusgasudledningen per dansker er i dag på i gennemsnit 17 ton. Nedenfor er disse 17 ton fordelt på forskellige sektorer. Kilde:³

Figur 1: Gennemsnitsdanskerens samlede årlige udledning af drivhusgasser på 17 ton CO₂e fordelt på forbrugskategorier. Kilder: CONCITO 2014 og Politiken 9. november 2014.

²Lifestyle Carbon Footprints: Exploration of Long-term Targets and Case Studies of Carbon Footprints from Household Consumption (Draft for Consultation), udgives i slutningen af 2018: <https://pub.iges.or.jp/pub/lifestyle-carbon-footprints-exploration-long>

³https://concito.dk/files/dokumenter/artikler/klimavenlig_kost.pdf

Af disse er politikerne – vores beslutningstagere – direkte ansvarlige for omtrent 7,5 tons ("fælles forbrug" og "energi"). Lige under halvdelen kan du altså kræve, at dem du stemmer på, nedbringer for dig. Men også de resterende tons kan politikerne påvirke indirekte via afgifter og tilskud, forbud og andre incitamentsstrukturer. Derfor vil Alternativet arbejde for, at Danmark bliver et fossilfrit samfund på 100 pct. vedvarende energi samt omstille alle samfundets sektorer til minimal klimabelastning senest i 2035. Derfor vil vi elektrificere transportsektoren og omlægge landbruget.

Men hvis vi skal nå helt i mål, skal vi hjælpes ad. Hvis vi skal leve op til Parisaftalen, skal vi også minimere den klimabelastning hver dansker har i kategorierne "ting og sager", "mad og drikke", "service og kommunikation" og "fly". Det handler altså om, hvad du spiser, hvordan du transporterer dig og hvad og hvor meget du køber.

Klimaindsatsen skal diskuteres og praktiseres på en ny måde. I en klimaplan for 2030 ønsker vi derfor et mål om, at hver dansker maks. udleder 2-3 tons drivhusgasser i 2030.

Det kræver en grundlæggende strukturel grøn omstilling. Men det kræver også, at vi ændrer vores forestilling om det gode liv til at være så hårdt bundet op på et ressourceforbrug, der smadrer vores klode.

"Radikale ændringer i forbruget er nødvendige", hedder det i et nyt studie gennemført af forskere fra DTU, Aarhus Universitet og Aalborg Universitet i det internationale tidsskrift 'Global Environmental Change'. Sådanne ændringer bør fremmes ved bl.a. politisk at påvirke de vaner, der styrer forbrugsmønstret.

Vi skal trives og være rige og glade på en måde, der fremtidssikrer vores klode for dem, der kommer efter os.

Det skal altid være billigst og nemmest at leve og handle bæredygtigt. Forbrugs- og produktionsmønstre skal være langt mere ressourcebevidste, end de er i dag. Det kræver grundlæggende ændringer af produktionsmetoder, økonomiske virkemidler, ejerskabs- og delemønstre, men også – og ikke mindst – en holdningsændring til forbrug. Blandt alle – også dig. Vi skal hjælpes ad, hvis vi skal stoppe klimakrisen.

Forslag til at gøre en klimavenlig livsstil nemmere

- **National handlingsplan for at nedbringe klimabelastning til maks. 2-3 tons drivhusgasser per dansker**

Alle verdens borgere skal ned på maks. 2-3 tons årlig klimabelastning i 2030. Det kræver, at nogle går forrest og vedtager et mål og laver en handlingsplan. Det er et omfattende arbejde og Danmark skal derfor gå forrest og komme i gang med at undersøge, hvad der skal til. Klimarådet skal overse arbejdet og samle al den viden, der skal til, for at vi som samfund kan nå dette mål.

- **Den offentlige sektor i front på grøn omstilling**

Offentlige indkøb udgør omkring 15 pct. (ca. 310 mia. kr.) af Danmarks BNP og skal i langt højere grad bruges til at drive den grønne omstilling frem. Ved en yderligere fokusering af offentlige indkøb på produkter og services, der er gode for klima, miljø og økonomi, kan vi reducere miljøbelastningen og fremme udviklingen af nye ressourceeffektive teknologier. Derfor skal vi have 100 pct. bæredygtige, grønne indkøb i det offentlige. Samtidig skal vi indtænke social ansvarlighed, arbejdsmiljø og etiske regler.

- **Cykelfradrag**

Det skal kunne betale sig... at cykle på arbejde. Det vil vi sikre ved at sænke grænsen for, hvornår cyklister kan få kørselsfradrag. I dag skal man pendle mindst 24 km. på en dag, uanset om man cykler eller transporterer sig på anden vis for at få kørselsfradrag. Vi vil sænke grænsen til 12 km, hvis man vælger cyklen. Ifølge beregninger fra transportministeriet tjener samfundet 7 kr. hver gang, vi cykler én km. frem for at køre én km. i bil. Cykelfradraget vil derfor tjene sig selv hjem på langt sigt og er en investering i fremtiden.

- **Reparationsfradrag**

I dag er det ofte billigere og nemmere at købe nyt fremfor at få foretaget reparationer, der øger vores produkters levetid. Efter svensk forbillede foreslår vi derfor at halvere momsens på reparationer af cykler, lædervarer og tekstiler og indføre et skattefradrag for reparation og vedligehold af hårde hvidevarer. Vi vil sætte fradraget på reparationer til 50 pct. af arbejdsomkostningerne op til 12.000 kr. pr. person. Forslaget vil både gavne miljøet og klimaet og skabe lokale arbejdspladser.

- **Pant på elektronik**

Vi skal indføre pantordning på bl.a. mobiltelefoner, computere og anden elektronik, så vi bliver bedre til at indlevere vores gamle produkter. Formålet er at genanvende materialerne og dermed trække mindre på klodens ressourcer. SF har foreslået en pant på ml. 100 og 250 kroner, når man køber et produkt. Det, mener Alternativet, er en fremragende idé, som vi bakker op om. Vi ønsker pantordning på alle produkter, der kan genanvendes som fladskærme, køkkenudstyr mv.

- **Længere reklamationsret**

Forbrugerne har i dag to års reklamationsret. Men ifølge Forbrugerrådet Tænk er den periode for kort ved køb af store forbrugsgoder som vaskemaskiner, biler og fladskærme, som man bør kunne forvente holder i mange år. På flere områder har vi en ringere beskyttelse end lande, vi normalt sammenligner os med ift. forbrugerrettigheder. I Finland og England er der ingen absolut frist for, hvor længe man kan reklamere over en vare, og i Norge gælder en 5-årsfrist for langvarige forbrugsgoder. Derfor skal vi forlænge reklamationsretten for en række produkter i Danmark. Vi vil derudover stille to krav til producenterne:

- Producenter skal oplyse produktets forventede levetid. Reservedele og opdateringer skal være tilgængelige i hele den forventede levetid
- Alle væsentlige dele på produktet skal kunne repareres eller udskiftes

- **Forbud mod "planlagt forældelse"**

"Planlagt forældelse" er en teknik, hvor et produkt kan designes på en sådan måde, at det forældes før tid. Man indbygger altså med vilje fejl, så forbrugeren tvinges til at købe nyt, før det er nødvendigt. Vi vil arbejde for, at producenter ikke med forsæt må sælge produkter, der går i stykker før tid, som altså dræner vores pengepung og klodens ressourcer. Indtil dette er muligt, vil vi have forbrugeroplysning på produktet, så producenter skal informere om evt. planlagt forældelse i produkterne.

- **Forurening skal prissættes**

Kloge afgifter kan bidrage til, at vi i Danmark reducerer vores klimaskadelige aktiviteter. Alternativet vil understøtte den grønne omstilling ved at indrette vores økonomiske systemer, så det bliver mere fordelagtigt for virksomheder og borgere at fravælge forurenende produkter og fossile brændsler. CO₂-tunge aktiviteter skal være lige så finansielt uattraktive, som de er klimabelastende. Derfor skal afgifter på fossile brændsler løbende justeres opad. Samtidig skal Danmark gå meget længere, når det kommer til at sætte pris på klimabelastningen, ligesom vi skal arbejde for en global CO₂-afgift og et bedre kvotesystem inden for EU. EU's CO₂-kvotesystem har reelt aldrig fungeret og kommer ikke til det foreløbig. Derfor skal Danmark ikke vente på, at klimabelastningen gennem dette system bliver prissat, men i stedet sætte sig i spidsen for arbejdet for en ny CO₂-afgift i EU. Al klimabelastning, uanset om den kommer fra landbruget eller fly- og skibstransport, bør beskattes lige på tværs af alle drivhusgasser og alle sektorer. Det er langt fra tilfældet i dag, men er den egentlige løsning på en situation, hvor vi ikke betaler den reelle pris for vores forurening.

- **Ny klimadeklarering på fødevarer**

Ligesom man i dag kan se, hvor mange kalorier, der er i de forskellige fødevarer i supermarkedet skal man skal kunne se, hvor meget CO₂, der er udledt i produktionen af den enkelte fødevarer.

På den måde vil det blive tydeligt, at eksempelvis pasta (0,8 kg CO₂/kg) er fire gange mere klimavenligt end ris (3,3 kg CO₂/kg), ligesom kylling (3,1 kg CO₂/kg) er mere end seks gange så klimavenligt som oksekød (19,4 kg CO₂/kg). Alternativet foreslår standardiserede udregninger, så bureaukratiet bliver mindst muligt. Ansvar for klimadeklarationen bør påhvile producenterne, mens klimadeklarationen kun gælder færdigpakkede fødevarer og altså ikke løssalg af fx frugt.

Forslaget taler samtidig ind i udviklingen i EU, hvor man har skabt en europæisk platform for 'Life Cycle Assessment', der skal samle data og harmonisere 'best practices' fra de forskellige EU-lande. En dansk klimadeklarering vil kunne inspirere og bidrage til udviklingen af en international standard for klimadeklarationer på fødevarer i EU. Det er for Alternativet vigtigt, at ordningen bliver en deklareret og ikke en mærkning (a la rød, gul, grøn), da vi ikke vil blåstemple fx konventionelt oksekød som mere klimavenligt end økologisk oksekød. Når alle relevante forhold – også natur- og miljøbelastning, transport, emballage mv. – er inkorporeret i ordningen, kan vi lave et egentligt mærke (rød, gul, grøn), der afspejler alle grønne aspekter af produktionen.

- **Klimabelastningen fra fødevarer skal prissættes**

Mens vi venter på en global implementering af princippet om, at forureneren betaler, skal vi i Danmark i løbet af de kommende år indføre et generelt omstillingsbidrag på fødevarer med høj klimapåvirkning. Kort sagt vil vi indregne den pris, som vores natur, miljø og klima betaler, i de produkter, som forbrugerne køber.

- **Fradrag for ferier i Danmark**

Når du tager på ferie med tog eller bus i Danmark, skal du kunne trække billetten fra i skat. Det vil ca. halvere normalprisen på en returrejse mellem København og Aalborg.

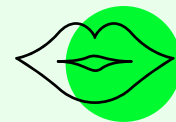
DIN DAGLIGE KLIMAPOLITIK

Politik er valg hver fjerde år – og hver eneste dag.

Her er tre klimavenlige hverdagsvalg, du kan træffe hver dag.

- **Kys mere, flyv mindre**

Det er helt dit eget valg - men vi foreslår, du gør det, fordi det er sjovere og mere bæredygtigt.

- **Oplev mere, forbrug mindre**

Det er helt dit eget valg - men at bruge penge på restaurantbesøg, kultur- og sportsbegivenheder er som hovedregel en mere klimavenlig livsstil end den materielle.

- **Spis grønnere, gør verden sundere**

Det er helt dig eget valg – men kød er den fødevarer, som giver det største klimaaftryk, efterfulgt af mejeriprodukter. De laveste klimaaftryk kommer fra vegetabiliske fødevarer.

KLIMAVENLIGE BYGNINGER OG MINDRE LUFTFORURENING

I Danmark udleder vi luftforurening fra kraftværker, industri, transport og parcelhuse. Det har omkostninger for dyr, planter og mennesker. Forureningen kan på den helt korte bane give os mennesker fx astma og bronkitis og på den længere bane resultere i fx hjertekarsygdomme og lungekræft. Ifølge Det Miljøøkonomiske Råds vismænd medfører dansk luftforurening helbredsomkostninger på omkring 38 mia. kr. årligt herhjemme og i udlandet^{4[1]}. Det skal der ændres på.

40 pct. af Danmarks nuværende energiforbrug går til bygninger og der er betydeligt potentiale i et energieffektivisere her. Ifølge Energikommisionen bør vi investere i energieffektivisering, når det er billigere end udbygning med vedvarende energi. Analyser har påpeget, at der er en samfundsøkonomisk gevinst ved at mindske varmemeforbruget i bygninger mellem 31-40 pct. frem til 2050. Vi skal derfor indløse besparelsespotentialet i bygninger, mens Parisaftalen betyder, at verdens lande skal til at investere i energieffektivisering i meget stort omfang.

Derfor foreslår Alternativet følgende initiativer:

- **Afgift på brug af brændeovne**

En af de væsentligste kilder til luftforurening i Danmark er brændeovne. Det medfører store helbreds-mæssige konsekvenser, særligt fordi udledningen typisk sker i tæt befolkede områder. Der er meget begrænset regulering på området, og derfor foreslår Alternativet at pålægge en afgift på brugen af brændeovne. Det skal, som Det Miljøøkonomiske Råds vismænd foreslår, ske ved indførelse af en varmemåler på ovnen, der måler den tid, ovnen benyttes. Denne model giver mulighed for at sætte afgiften efter, hvor meget ovnene benyttes, om ovnen er placeret i et tæt befolket område og hvor forurenende typen af brændeovn er. Det vil dermed fortsat være billigt at bruge en brændeovn i et sommerhus, når der skal hygges. Det Miljøøkonomiske Råd har beregnet, at det vil give en samfundsøkonomisk gevinst på omkring 3. mia. kr. om året.

- **Byggeriet skal energieffektivisere med 40 pct. i 2030**

Bygninger står for 40 pct. af Danmarks energiforbrug. Hvis Danmarks samlede energiforbrug skal reduceres, er det derfor oplagt at kigge på vores bygningsmasse og fremme tiltag, der understøtter en seriøs bæredygtig omstilling.

- **Nye bygninger skal have solceller**

Alle nybyggede boliger og bygninger på over 500 m² skal have solceller installeret. Derudover foreslår vi at etablere en nettomålerordning med et loft på tre gange husstandens forbrug for private med en tarif for netydelse på ca. 12 øre/kWh.

- **Kommunale solcelleanlæg**

Kommuner skal kunne etablere og drive solcelleanlæg på bygningernes tagflader efter lempeligere regler.

^{4[1]}<https://dors.dk/vismandsrapporter/oekonomi-miljoe-2016>